

Μετάνοια: πορεία από το κατ' εικόνα στο καθ' ομοίωση (Αρχιμ. Αθανάσιος Αναστασίου, Προηγούμενος Ι.Μ. Μεγάλου Μετεώρου)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 23 Φεβρουαρίου, 2021

Αναφερθήκαμε στο [προηγούμενο κείμενό μας](#) στην επιτακτική ανάγκη της βαθείας, ύπαρξιακώς βιουμένης μετανοίας σέ αυτή τήν τόσο κρίσιμη περίοδο πού διανύουμε.

Μετάνοια είναι τό «κλειδί», τό «φάρμακο» εκείνο διά τοῦ ὁποῦ ἐπέρχεται ἡ ἐξυγίανση, ἡ κάθαρση τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τά πάθη καί ἡ ἐπαναφορά τοῦ νοῦ του πρὸς τόν Θεό. Μετά-νοῶ, σημαίνει, **ἀναστροφή τοῦ νοῦ μας ἀπό τήν ἀποστασία πρὸς τήν πηγὴ τῆς ζωῆς, τόν Θεό**. Σημαίνει τήν πορεία τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τό κατ' εἰκόνα στό καθ' ὁμοίωση.

Στό σημεῖο αὐτό -καί πρὶν προχωρήσουμε στήν ἀνάπτυξη τῆς ἔννοιας τῆς μετανοίας- εἶναι, θεωροῦμε, ἀπαραίτητο νά ἀναφερθοῦμε καί νά περιγράψουμε συνοπτικά τό **πῶς δημιούργησε ὁ Θεὸς τόν ἄνθρωπο, μέ ποιά χαρακτηριστικά καί μέ ποῖο σκοπό. Ποιά εἶναι τά ἰδιαίτερα χαρίσματα πού τοῦ προσέδωσε; Τί εἶναι ἡ ψυχή, τί εἶναι ὁ νοῦς, τί εἶναι ἡ λογική, τί εἶναι τό αὐτεξούσιο, πῶς ὁ ἄνθρωπος γνωρίζει τήν κτιστὴ δημιουργία καί πῶς γνωρίζει τόν Θεό.**

Ὅπως πολὺ εὐστοχα παρατηρεῖ ὁ μακαριστὸς [Γέροντας Γεώργιος Καψάνης](#), «ἐδόθησαν ἀπὸ τὸν Θεὸ τὰ χαρίσματα τοῦ “κατ' εἰκόνα” στὸν ἄνθρωπο γιὰ νὰ φθάσει πολὺ ὑψηλά, νὰ πετύχει μέ αὐτὰ τήν ὁμοίωσή του μέ τὸ Θεὸ καὶ Πλάστη του, νὰ ἔχει μία ὄχι ἐξωτερική, ἠθικὴ σχέση μαζί Του, ἀλλὰ μία προσωπικὴ ἔνωση μέ τὸν Δημιουργό του».

»Εἶναι ἴσως πολὺ τολμηρὸ -συνεχίζει ὁ φωτισμένος Γέροντας- ἀκόμη καί νὰ λέμε καί νὰ σκεπτόμαστε, ὅτι **σκοπὸς τῆς ζωῆς μας εἶναι νὰ γίνουμε θεοὶ κατὰ Χάριν**. Ὅμως ἡ Ἁγία Γραφή καί οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας δὲν μᾶς τὸ ἀπέκρυσαν. Ὑπάρχει δυστυχῶς ἄγνοια στοὺς ἀνθρώπους ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καί σὲ πολλοὺς μέσα στήν Ἐκκλησία. Διότι **νομίζουν ὅτι σκοπὸς τῆς ζωῆς μας εἶναι, στήν καλύτερη περίπτωση, ἀπλῶς ἡ ἠθικὴ βελτίωσή μας, τὸ νὰ γίνουμε καλύτεροὶ ἄνθρωποι**. Ἐνῶ ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιο, ἀπὸ τὴν Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας καί ἀπὸ τοὺς ἁγίους Πατέρες, μᾶς παραδίδεται ὅτι σκοπὸς τῆς ζωῆς μας δὲν εἶναι αὐτό. Τὸ νὰ γίνῃ δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος μόνο καλύτερος ἀπ' ὅ,τι εἶναι, ἠθικώτερος,

δικαιότερος, έγκρατέστερος, προσεκτικότερος. Όλα αυτά πρέπει να γίνουν, αλλά δεν είναι ο μεγάλος σκοπός, ο τελικός σκοπός, για τον οποίο ο Πλάστης και Δημιουργός μας έπλασε τον άνθρωπο. Ποιός είναι αυτός ο σκοπός; **Ἡ θέωσις**. Τὸ **νὰ ἐνωθεῖ ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸν Θεό**, ὄχι μὲ ἓνα ἐξωτερικὸ ἢ συναισθηματικὸ τρόπο, ἀλλὰ **ὄντολογικά**, πραγματικά»[1].

Εἶναι εὐτύχημα καὶ εὐλογία ἐξαίρετη τοῦ Θεοῦ ὅτι στὰ χρόνια μας ἔχουμε πλειάδα θεουμένων ὁσίων (ὄσοι Πορφύριος, Παΐσιος, Δανιήλ, Ἐφραίμ, Ἱερώνυμος οἱ ἅγιοι, Ἰάκωβος ὁ ἐν Εὐβοίᾳ, Ἰωσήφ καὶ Σοφρώνιος οἱ ἡσυχαστές, Καλλίνικος Ἐπίσκοπος Ἐδέσσης, Ἀμφιλόχιος ὁ ἐν Πάτμῳ κ.ἄ.)

Τὸ Βιβλίον τῆς Γενέσεως, στό πρῶτο κεφάλαιο, μάς πληροφορεῖ ὅτι ὁ Θεός δημιούργησε τὸν ἄνθρωπο «κατ' εἰκόνα» καὶ «καθ' ὁμοίωσιν» δική Του, δίδοντάς του ιδιαίτερα χαρίσματα καὶ ικανότητες καὶ καθιστώντας τον κορωνίδα καὶ βασιλέα τῆς κτίσεως.

«Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν... καὶ ἐποίησεν ὁ Θεός τὸν ἄνθρωπον, κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς...»[2]. *«Καὶ ἔπλασεν ὁ Θεός τὸν ἄνθρωπον, χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς. Καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοήν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν»*[3].

Βλέπουμε, λοιπόν, ὅτι ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή τῆς δημιουργίας του ἀπὸ τὸν Θεό, ὁ ἄνθρωπος λαμβάνει τὰ βασικά του γνωρίσματα, λαμβάνει τὴν ιδιαίτερη ταυτότητά του, πού εἶναι τὸ «κατ' εἰκόνα», καθὼς καὶ τὸν τελικὸ προορισμό του, πού εἶναι τὸ «καθ' ὁμοίωσιν», ἡ θέωσή του, δηλαδή.

Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας ἀναλύοντας αὐτὰ τὰ κύρια γνωρίσματα τοῦ ἀνθρώπου ἀναφέρουν ὅτι «τὸ μὲν γὰρ “κατ' εἰκόνα” τὸ νοερὸν δηλοῖ καὶ αὐτεξούσιον»[4].

Τὸ νοερὸν τῆς ψυχῆς περιλαμβάνει δύο δυνάμεις τῆς ψυχῆς, τὸν νοῦ καὶ τὴν λογική. Ὁ νοῦς εἶναι ἡ θεωρητικὴ ἐνέργεια τῆς ψυχῆς. Μὲ τὸν νοῦ ὁ ἄνθρωπος γνωρίζει τὸν Θεό, ἀποκτᾷ τὴν ἐμπειρία τοῦ Θεοῦ. Ὁ λόγος (ἡ λογική) εἶναι ἡ πρακτικὴ ἐνέργεια τῆς ψυχῆς. Μὲ τὴν λογική ὁ ἄνθρωπος γνωρίζει τὴν φύση καὶ τὴν κτιστὴ δημιουργία.

Ὅπως παρατηρεῖ ὁ Καθηγητὴς κ. Δημήτριος Τσελεγγίδης «ὁ νοῦς καὶ ἡ λογική, ἐπειδὴ συνδέονται πολὺ στενά μὲ τὴν ἐλευθερία (αὐτεξούσιο) τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ δίνουν τὴν δυνατότητα νὰ τρέπεται μὲ τὴν θέλησή του τόσο στό καλὸ ὅσο καὶ στό κακό. Μόνον, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὴν γνώμη του ἀπαλλαγμένη ἀπὸ κάθε εἶδος ἀνάγκη, παρατηρεῖ ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, μπορεῖ νὰ διατηρεῖται στὴν κατὰ φύση ζωή καὶ νὰ προσεγγίζει τὸν Θεό ἢ νὰ ἐκτρέπεται ἀπὸ τὴν κοινωνία μαζί Του καὶ νὰ

κατευθύνεται πρός τόν θάνατο.

Δημιουργώντας ο Θεός ελεύθερο (αυτεξούσιο) τόν άνθρωπο **στέρησε τήν δυνατότητα καί στόν διάβολο νά άσκει βία πάνω στόν άνθρωπο**. Έτσι **μόνο μέ τήν πειθώ ή τόν δόλο [όχι άναγκαστικά] μπορεί ο πονηρός διάβολος νά έπηρεάσει τήν θέληση του ανθρώπου** καί νά τόν κάνει κοινωνό τής άποστασίας του»[5].

Θά πρέπει στό σημείο αυτό νά σημειώσουμε ότι τό κατ' εικόνα Θεού σημαίνει κατ' εικόνα του Υιού καί Λόγου καί μάλιστα του σαρκωμένου Λόγου του Θεού. Στήν πραγματικότητα, δηλαδή, **ο άνθρωπος είναι πλασμένος κατ' εικόνα του Χριστού**, άφου ο Ίησους Χριστός «έστιν εικών του Θεού του άοράτου»[6], όπως μάς βεβαιώνει ο Απόστολος Παύλος.

Οι Πατέρες τής Έκκλησίας μας δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στό γεγονός ότι τό περιεχόμενο καί ή όδός τής θεώσεως είναι ή ένωση μέ τόν Χριστό, έπειδή ακριβώς ή **ένωση μέ τό Αρχέτυπο είναι εκείνη πού οδηγεί τόν άνθρωπο στην ολοκλήρωσή του**. Τό Αρχέτυπο, λοιπόν, του ανθρώπου είναι ο Χριστός καί κατά συνέπεια ο προορισμός του είναι νά ύψωθεί ως τό Αρχέτυπο, **νά μιμηθεί, δηλαδή, τίς άρετές καί τήν εϋσπλαχνία του Θεού· νά φθάσει, δηλαδή, ο άνθρωπος, μέ τήν χάρη του Αγίου Πνεύματος, στην χριστοποίησή του**. Χριστοποίηση είναι ή χαρισματική μεταβολή (έμπλουτισμός) του κατ'είκόνα του ανθρώπου στό καθ' όμοίωση του Θεού, δηλαδή του Χριστού, πού σημαίνει πρακτικά μετοχή στην άγιο-τριαδική ζωή.

Ο **Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός** αναφερόμενος στό «καθ' όμοίωση» αναφέρει ότι αυτό λέγεται «για τόν λόγο τής άρετής [πού έχει τήν δυνατότητα νά άποκτήσει] καί γι' αυτές τίς θεομίμητες καί θεώνυμες, [πού έχουν τό όνομα του Θεού] πράξεις. Δηλαδή σχετικά μέ τήν φιλόανθρωπη διάθεση πρός τούς συνανθρώπους του· καί μέ τό ότι οίκτηί καί έλεεί καί αγαπά τούς συνδούλους [του] καί [τούς] δείχνει κάθε εϋσπλαχνία καί συμπάθεια»[7].

Τό «κατ' εικόνα», μάς λέει καί πάλι ο Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός, «τό έχει κάθε άνθρωπος, διότι τά χαρίσματα του Θεού είναι άμετάκλητα. Τό δέ “καθ' όμοίωσιν” [τό έχουν] σπάνιοι καί μόνον οί ένάρετοι καί άγιοι [άνθρωποι], οί όποιοι μιμούνται, κατά τό δυνατόν στους ανθρώπους, τήν αγαθότητα του Θεού»[8]. Αύτή θά πρέπει νά είναι ή πνευματική πορεία του κάθε ανθρώπου, νά μιμηθεί τήν αγαθότητα του Θεού καί νά φθάσει στό «καθ' όμοίωση», ενεργοποιώντας τά χαρίσματα του «κατ' εικόνα».

Ο φορέας του κατ' εικόνα στόν άνθρωπο είναι ή ψυχή. Η ψυχή είναι δημιούργημα του Θεού καί ως δημιούργημα είναι κτιστή. Είναι «ούσία

γεννητή», όπως μάς λέει ο Άγιος Γρηγόριος Νύσσης[9]. Ἡ ψυχὴ, λοιπόν, εἶναι κτιστή, δημιουργημένη καὶ ὄχι ἄκτιστη, ἀφοῦ Ἄκτιστος εἶναι μόνον ὁ Θεός, ὁ Ὅποιος εἶναι ἀναρχος, ἀίδιος, ἀπερινόητος, ἀπερίγραφτος, ἀνεξιχνίαστος, ἀθέατος, ἀνείδεος, ἄρρητος, ἀπρόσιτος, ἀνόμιος, ἀφιλοσόφητος, ἀνέκφραστος, ἀχώρητος, καὶ πάντων ἐπέκεινα.

Κάθε κτιστό, κάθε δημιούργημα ἔχει ἀρχὴ καὶ τέλος. Εἰδικά, ὅμως, ἡ ψυχὴ, ἐνῶ ἔχει ἀρχὴ καὶ θά ἔπρεπε, ὡς κτίσμα, νὰ ἔχει καὶ τέλος, κατὰ θεία βούληση, ὄχι ἐκ τῆς φύσεώς της, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἔτσι θέλησε ὁ Θεός, δέν ἔχει τέλος, εἶναι ἀθάνατη. Εἶναι, δηλαδή, ἡ ψυχὴ κτιστή κατὰ τὴν φύση, ἀλλὰ ἀθάνατη κατὰ χάριν.

Ἡ ψυχὴ εἶναι ἐθελότροπη, αὐτεξούσια, ἔχει, δηλαδή, ἐλεύθερη βούληση, ἐλεύθερη προαίρεση καὶ ἐλεύθερη ἐπιλογή. Τό αὐτεξούσιο εἶναι ἡ δυνατότητα τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἐξουσιάζει τόν ἑαυτό του, νὰ ἐπιλέγει ἐλεύθερα καὶ ἀβίαστα τόν τρόπο τῆς ζωῆς του καὶ τῆς δραστηριότητάς του. Τόσο πολύ, μάλιστα, σέβεται ὁ Θεός τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου, πού, ὅπως μάς ἀναφέρει τό πατερικό λόγιον, «ὁ ἄνευ σοῦ πλάσας σε (Θεός) οὐ δύναται ἄνευ σοῦ σῶσαί σε»· δηλαδή ὁ Θεός, πού χωρίς τὴν δική σου συμμετοχὴ σέ ἔπλασε, δέν μπορεί, χωρίς τὴν δική σου συμμετοχὴ, νὰ σέ σώσει. Τό αὐτεξούσιο εἶναι πραγματικά μοναδική καὶ μεγαλειώδης δωρεὰ τοῦ Θεοῦ πρὸς τόν ἄνθρωπο, ἀφοῦ τοῦ παρέχει τὴν δυνατότητα καὶ τό δικαίωμα ἀκόμη καὶ νὰ Τόν ἀρνεῖται. Γι' αὐτό καὶ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας χαρακτηρίζουν τό αὐτεξούσιο καὶ ὡς ἰσόθεο, φυσικά κατὰ χάριν. «Ἰσόθεον γὰρ ἔστι τὸ αὐτεξούσιον»[10], μάς λέγει ὁ Άγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης.

Ἡ ψυχὴ δημιουργεῖται ταυτόχρονα μέ τό ἀνθρώπινο σῶμα, οὔτε πρὶν οὔτε μετὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ σώματος. Δημιουργεῖται, ὅπως μάς διδάσκουν οἱ Άγιοι Πατέρες, «ἐξ ἄκρας συλλήψεως»[11]· μέ τὴν σύλληψη, δηλαδή, τοῦ ἀνθρωπίνου ἐμβρύου ἔχουμε ταυτόχρονα, θεία βουλήσει, καὶ τὴν δημιουργίαν τῆς ψυχῆς, ἡ ὁποία φανερώνεται καὶ ἐκφράζεται, καθὼς ἀναπτύσσεται τό ἔμβρυο καὶ ὁ ἄνθρωπος. Ἡ ψυχὴ εἶναι ἐξ ἀρχῆς ὀλοκληρωμένη, δέν μπορεί, ὅμως, νὰ ἐκδηλώσει τίς ἐνέργειές της ἐξ ἀρχῆς, λόγω τοῦ μὴ ἀνεπτυγμένου ἀνθρωπίνου σώματος. Οἱ ἐνέργειές της, δηλαδή, ἐμφανίζονται σταδιακά μέ τὴν πρόοδο τῆς σωματικῆς ἀναπτύξεως. Κατὰ τόν Άγιο Ἰωάννη τόν Συναῖτη, τόν συγγραφέα τῆς Κλίμακος, «κατ' αὔξησιν γὰρ τὴν τοῦ σώματος καὶ αὕτη τὰς οἰκείας ἐνεργείας διαδείκνυσι»[12], ὅσο, δηλαδή, αὐξάνεται τό (ἀνθρώπινο) σῶμα, τόσο φανερώνει καὶ ἡ ψυχὴ τίς ἐνέργειές της.

Τό σῶμα σύμφωνα μέ τὴν ὀρθόδοξη διδασκαλία, δέν ἀποτελεῖ σέ καμμία περίπτωση τὴν φυλακὴ τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ κατὰ τόν Ἀπόστολο Παῦλο εἶναι ναός τοῦ ἐν ἡμῖν Ἁγίου Πνεύματος[13]. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός μάς

λέγει ότι «*ή ψυχή πάλι έχει συνδεθεί ολόκληρη με όλο τό σώμα, και όχι ένα μέρος της μ' ένα μέρος του· δεν περιέχεται σ' αυτό αλλά τό περιέχει*»[14]. Καί σύμφωνα με τόν Άγιο Γρηγόριο τόν Παλαμά, **ή ψυχή βρίσκεται σέ κάθε σημείο τοῦ σώματος· συνέχει τό ανθρώπινο σώμα, τό περιέχει, τό συγκροτεῖ, τό συγκρατεῖ καί τό ζωοποιεῖ**[15]. Εἶναι, δηλαδή, καί μέσα σέ **ολόκληρο τό σώμα, αλλά ταυτόχρονα περιβάλλει ἐξωτερικά καί ολόκληρο τό σώμα**. Ἡ ψυχή εἶναι αὐτή πού μεταδίδει στά ὄργανα καί τίς αἰσθήσεις τοῦ σώματος δύναμη ζωῆς καί ἀντίληψη τῶν αἰσθητῶν πραγμάτων.[16]

Ὁ ἄνθρωπος, στήν ολότητα του, ἀποτελεῖται καί ἀπό ψυχή καί ἀπό σώμα. **Οὔτε ἡ ψυχή ἀπό μόνη της, οὔτε τό σώμα ἀπό μόνο του συνιστοῦν τόν ὅλο ἄνθρωπο, ἀλλά τό συναμφοτέρο. Ψυχή καί σώμα συνιστοῦν στόν ἄνθρωπο μία ἀδιάρρηκτη ψυχοσωματική ἐνότητα. Ἡ διάρρηξη αὐτῆς τῆς ψυχοσωματικῆς ἐνότητας σηματοδοτεῖ τόν βιολογικό θάνατο τοῦ ἀνθρώπου.**

Μετά τόν φυσικό θάνατο τοῦ ἀνθρώπου, **ἡ ψυχή ἀναχωρώντας πρὸς τόν οὐρανὸ ἀναμένει καί ποθεῖ τὴν ἐπανασύνδεσή της με τό σώμα κατά τὴν ἀνάσταση τῶν νεκρῶν στήν Δευτέρα Παρουσία**, μέ τό δικό της σώμα μέ τό ὅποιο ἔζησε στήν γῆ. **Τό σώμα**, πού θά ἔχει πεθάνει, μέ ὅποιοδήποτε τρόπο καί σέ ὅποιονδήποτε τόπο, στήν γῆ, **θά ἀναστηθεῖ, θά ἀναπλασθεῖ καί θά ἀνακαινιστεῖ κατά τὴν μέλλουσα κρίση μέ τὴν δύναμη τοῦ Χριστοῦ**. *«Αὐτός ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καί ἐν σάλπιγγι Θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καί οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον»*[17].

Ἐτσι ὁ ἄνθρωπος **θά κριθεῖ ὡς ψυχοσωματική ἐνότητα, ὡς ὅλος ἄνθρωπος καί πάλι**, διότι αὐτό εἶναι τό δίκαιο, καθὼς ὅ,τι ἔπραξε (καλό ἢ κακό) ἡ ψυχή στήν ἐπίγεια ζωή της τό ἔπραξε μέ τό σώμα της[18].

Τό ἀνακαινισμένο σώμα θά εἶναι πνευματικό καί ἄφθαρτο, ὄχι ὅμως καί ἄυλο, ἀφού ἄυλος εἶναι μόνο ὁ Θεός. Ὡς κτιστό, θά ἔχει κάποια ὑλικότητα. Θά ἔχει τίς ἴδιες διαστάσεις. Θά εἶναι διακριτό, θά ἔχει, δηλαδή, σχῆμα ἀναγνωρίσιμο (θά ἀναγνωρίζεται, δηλαδή, ποιός εἶναι ὁ καθένας). Ἡ ψυχή, πού δέν πεθαίνει ποτέ ὄντολογικά, γιατί εἶναι κατά χάριν ἀθάνατη, **θά συνδεθεῖ ξανά μέ τό δικό της ἀνακαινισμένο πλέον σώμα καί θά ἀνασυγκροτηθεῖ, ἔτσι, καί πάλι ὁ ὅλος ἄνθρωπος.** Ὅπως σημειώνει ὁ θεῖος Χρυσόστομος, *«τό σώμα ἐκεῖνο θά εἶναι τό αὐτό καί οὐκ αὐτό. Δηλαδή, θά εἶναι αὐτό τοῦτο τό σώμα, πού ὑπῆρξεν ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλά μέ ἰδιότητες διαφορετικές»*[19].

Τό ἀναστημένο καί ἀνακαινισμένο, λοιπόν, ἀνθρώπινο σώμα θά εἶναι **ἄφθαρτο καί πνευματικό** καί ὄχι θνητό καί φθαρτό, ὅπως ἦταν στήν βιολογική ζωή του. Ὁ Άγιος Συμεών ὁ Νέος Θεολόγος σημειώνει ὅτι **οἱ νέες ἰδιότητες τοῦ ἀναστημένου**

μας σώματος θά εἶναι ἀθανασία, ἀφθαρσία καί ἀτρεψία. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι δὲν θὰ ἀρρωσταίνει, δὲν θὰ πονᾷ, δὲν θὰ γερνᾷ. Οὔτε θὰ ἔχουμε καὶ τὰ λεγόμενα «ἀδιάβλητα» πάθη, ὅπως ὅτι πεινᾷμε, διψᾷμε, κουραζόμαστε κ.λπ.[20].

Στὸ ἐπόμενο θέμα μας θὰ δοῦμε τὴν διαίρεση τῆς ψυχῆς, τὰ μέρη καὶ τίς δυνάμεις της καὶ ἰδιαίτερα τὴν λογικὴ καὶ τὸν νοῦ, τὸν ὁποῖο οἱ Πατέρες ἀποκαλοῦν τὸ «*ἡγεμονικόν τῆς ψυχῆς*»[21] καὶ μέ τὸν ὁποῖο γνωρίζουμε τὸν Θεό.

[1] Αρχιμ. Γεωργίου, Καθηγουμένου Ἰ. Μ. Ὁσ. Γρηγορίου, [Ἡ θέωσις ὡς σκοπὸς τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου](#), Ἰ. Μ. Ὁσίου Γρηγορίου, Ἅγιον Ὄρος 2000, σελ. 14-15

[2] Γέν. 1, 26-27

[3] Γέν. 2, 7

[4] Ἀγ. Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, *Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως*, ΕΠΕ 1, σελ. 210

[5] Ὁμιλία, πού ἔγινε στοὺς φοιτητές τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, Holy Cross, τῆς Βοστώνης, Η.Π.Α., τὸ ἔαρινό ἐξάμηνο τοῦ 2005

[6] Κολ. α' 15

[7] Ἀγ. Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, [Λόγος Ψυχοφελῆς καὶ θαυμάσιος](#), Φιλοκαλία, ἔκδ. Ἰ.Μ. Κοιμήσεως Θεοτόκου Μπούρα, 2013, τόμ. Δ, σελ. 100

[8] Ἀγ. Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, ὁ.π.

[9] Ἀγ. Γρηγορίου Νύσσης, *Περὶ ψυχῆς καὶ ἀναστάσεως ὁ λόγος*, PG 46, 29B, ΕΠΕ 1, σ. 228

[10] Ἀγίου Γρηγορίου Νύσσης, *Εἰς τοὺς κοιμηθέντας*, G.N.O. IX.1, σ. 54.1-10, ΕΠΕ 10, Πατερικὴς ἔκδ. «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», Θεσ/νίκη 1990, σελ. 182-183.

[11] Ἀγίου Ἰωάννη Δαμασκηνοῦ, *Ἐκδοσις Ἀκριβῆς τῆς Ὄρθοδόξου Πίστεως*, PG 94:1088

[12] Άγ. Ιωάννου Σιναΐτου: *Κλίμαξ*, σελ. 136, σημ. 2.

[13] Κορ. Α', 7,19 «*Ἡ οὐκ οἶδατε ὅτι τό σῶμα ὑμῶν ναός τοῦ ἐν ὑμῖν Ἁγίου Πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπό Θεοῦ καί οὐκ ἐστέ ἑαυτῶν*»;

[14] Ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, *Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως*, «*Ἡ δὲ ψυχὴ συνδέεται τῷ σώματι ὅλη ὅλω καὶ οὐ μέρος μέρει καὶ οὐ περιέχεται ὑπ' αὐτοῦ, ἀλλὰ περιέχει αὐτό*». ΕΠΕ 1, σ. 128

[15] Ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς, ΕΠΕ 9, 562, PG151, 260Α.

[16] Άγ. Γρηγορίου Νύσσης, *Λόγος περί ψυχῆς καί ἀναστάσεως*, PG 46, 29B, ΕΠΕ 1, σ. 228

[17] Α' Θεσ. δ', 16

[18] Ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, *Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως*, ΕΠΕ 1, σ. 560

[19] Άγ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὴν Α΄ Κορινθίους Ὁμιλία ΜΑ΄*, PG 61, 357, 4- 6

[20] Ἅγιος Συμεὼν Ὁ Νέος Θεολόγος, ὁ βίος τοῦ Ἁγίου, ἀπὸ τὸν Νικήτα Στηθάτο, κριτικὴ ἔκδοση τοῦ Ἀρχιμ Συμεὼν Κοῦτσα, Ἐκδόσεις ΑΚΡΙΤΑΣ, σέλ. 189-193.

[21] Ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, *Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως*, «*Ἦγεμονικὸν μὲν γὰρ ψυχῆς τε καὶ σαρκὸς νοῦς*». ΕΠΕ 1, σ. 308

(Πηγή: aktines.blogspot.com)